

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Tommila, Miika			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Avaintekijä - puu Suomen teollisuuden raaka-aineena ja energianlähteenä 1845 - 1913			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalihistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-11-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 101 + 48
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tässä tutkimuksessa selvitetään Suomen teollisuuden puunkäytön määrä sekä toimialoitain että käyttökohteittain vuosina 1845 - 1913 ja arvioidaan tähän kvantitatiiviseen aineistoon tukeutuen puun merkitystä Suomen teollisuudelle tuona ajanjaksona. Lisäksi analysoidaan teollisuuden puunkulutuksen vaikutusta metsänkäyttöön ja sen merkitystä Suomen teollistumiselle. Riittävän aikaperspektiivin takaamiseksi tarkastelu on aloitettu Suomen teollistumisen alkuvaiheista ja ulotettu autonomian ajan viimeiseen rauhanvuoteen asti.</p> <p>Tutkimustyön keskeinen osa on ollut puunkäytön arviointimenetelmien kehittäminen, sillä valmiita lukuja aiheesta on ollut saatavilla vain lyhyiltä jaksoilta ja harvoilta toimialoilta. Arviointi on perustunut ensisijaisesti korvikesarjoihin ja ominaiskulutuskertoimiin. Erityistä huomiota on kiinnitetty mittayksiköiden ja muutokertoimien tarkkuuteen sekä tärkeimpien toimialojen - paperi-, metalli- ja etenkin sahatteollisuuden - aikasarjojen luotettavuuteen. Metodologisesti oppinäyte edustaa makrotason ilmiöihin keskittyvää kliometristä tutkimussuuntausta.</p> <p>Tutkimuksessa on tarvittu varsin laajaa lähdeaineistoa. Arkistolähteiden, erinäisten tilastojulkaisujen ja julkaisemattomien tutkimusaineistojen lisäksi hyödyllisiä ovat olleet yritys- ja toimialahistoriat, tekniikan historiaa koskevat teokset, varhaiset puun- ja energiankäyttötutkimukset sekä Suomen Pankin kasvututkimushankkeen julkaisut.</p> <p>Teollistuminen lisäsi voimakkaasti sekä energian että raaka-aineiden kulutusta. Puuta käytettiin kumpaankin tarkoitukseen - sillä oli teollistumisessa strateginen kaksoisrooli. Vuosina 1845 - 1913 Suomen teollisuuden puunkäyttö yli 30-kertaistui ja kohosi liki 17 miljoonaan kiintokuutiometriin. Laajat metsävarat olivat tämän kehityksen ensimmäinen edellytys, mutta myös muita tekijöitä tarvittiin. Lainsäädännön ja elinkeinopolitiikan muutokset, tuotantotekniset innovaatiot, teollisuustuotannon voimakas kasvu ja kuljetusolojen kohentuminen olivat niistä tärkeimmät.</p> <p>Puun raaka-ainekäyttö keskittyi saha- ja paperiteollisuuteen. Jalostusarvon muutoksella mitattuna samat toimialat myös menestyivät parhaiten koko teollisuudessa. Polttoaineena puuta sen sijaan käytettiin kaikilla toimialoilla. Teollisuudelle vesivoima oli kuitenkin miltei puun veroinen energianlähde, sillä kummankin osuudet teollisuuden yhteenlasketusta energiankulutuksesta vuosina 1845 - 1913 olivat 45 %:n tuntumassa. Vesivoiman käyttö oli kuitenkin keskittynyt voimakkaasti yhdelle tuotannonalalle - puuhiomoihin. Kaiken kaikkiaan vain kemianteollisuudessa puulla ei ollut merkittävää strategista asemaa. Puu oli Suomen teollisuuden tärkein raaka-aine ja vesivoiman ohella sen pääenergialähde - yksi teollisuuden kasvun avaintekijöistä.</p> <p>Teollisuus kohosi tutkimusajanjaksona mitättömäksi puunkäyttäjäksi. Tämä muutti sekä metsänkäyttöä että metsätaloutta ja heijastui koko kansantalouteen. Sahateollisuuden laaja puunkypsyntä kohdistui järeisiin, vanhoihin mäntytukkeihin, ja toimiala olikin pääsyylinen vanhojen metsien tuolloiseen vähentymiseen. Teollisuuden puunkypsyntä loi metsille rahallista arvoa, mikä kohotti kansallisvarallisuutta, laajensi rahataloutta ja lisäsi ostovoimaa maaseudulla. Metsät alettiin nähdä uudessa valossa, arvokkaana omaisuutena.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords puu - teollisuus - Suomi - 1845-1914 metsät - raaka-aineet - energialähteet			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			